

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

Rättstolkarnas möte med Domstolsverket 27 april 2022 kl. 13:00 på Göteborgs tingsrätt, på Domstolsverket i Jönköping och på länk.

Närvarande: Rättstolkarna: Lotta Hellstrand och Anna Lundberg (i Göteborg), Mirjana Kotur Hallberg (i Jönköping), Friederike Gerlach (på länk)

Vision Rikstolk: Velina Adelblom och Suzan Pehlivanöglu (Jönköping)

Domstolsverket: Sofia Odelberg, Örjan Johansson, Helena Malmberg, Katarina Lantz, Maria Snöberg, Jenny Lilja, upphandlingsenheten (Jönköping), Sofia Odelberg, Luke Cook (Göteborg), Anna Nerhammar, teknikenheten på DV (på länk).

Rättstolkarna och Vision Rikstolk

1. Information från Domstolsverket om aktuella frågor eller insatser på verket
Domstolsverket har haft avstämningsmöten med Rättstolkarna i många år.

Domstolsverket är en serviceorganisation till domstolarna. Alla domstolar är självständiga. DV ger stöd och service till domstolarna inom ekonomi, teknik, juridik mm. DV har sedan 2016 jobbat med ett regeringsuppdrag att utveckla fler stödåtgärder för mer effektiv tolkanvändning. Det har bland annat resulterat i riktlinjer, en e-utbildning för tolkanvändning i domstol och utbyggnad av ny teknik för simultantolkning på länk. Det ger mer effektiv tolkanvändning. 2019 tillsattes gruppen för samordning av tolkfrågor tillsattes. Där ingår medarbetare från rättsavdelningarna, ekonomiavdelningen och fastighetsavdelningen med teknikenheten. Det är nu lättare för DV att samla frågorna och ha dialog utåt med Kammarkollegiet, tolkorganisationer och tolkförmedlingar.

DV arbetar årligen med föreskrifterna om tolktaxan och reviderar den. Under hösten kommer möten med tolkförmedlingar och tolksamordnare på domstolar att anordnas. Syftet är bland annat att se över tolktaxan. DV har information på externwebben bl.a. när det gäller tolktaxa och övrig info för tolkar.

Rättstolkarna och Vision Rikstolk framför att det har blivit ett informationsbortfall i och med att Rättshjälp och taxor inte längre finns. Det är en stor förlust att inte längre ha referensfallen samlade. Tolkarna har inte heller tillgång till rättsdatabaser för att söka efter vägledande avgöranden. Om kanslierna ska söka tar det tid och det är onödigt tidsbortfall. Viss information finns inte heller någonstans, som den om kilometerersättning och traktamente.

DV tar till sig detta. Det är dock inte DV som är rätt instans att analysera, sammanställa och tillhandahålla rättsfall. DV har beslutat att inte längre göra detta. Men det finns på externwebben en länk till vägledande avgöranden. Den har kommit ut ganska nyligen. Sidorna ses nu över med kommunikationsavdelningen. DV är medvetna om att det är svårt att hitta

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

informationen och jobbar på att få bättre länknings. Eventuella specifika förslag om detta kan skickas till Sofia Odelberg.

Om Sveriges domstolar > För professionella aktörer > Rättshjälp och taxor > Domstolsverkets föreskrifter om ersättning > Tolk

Domstol.se > Domar och beslut > Publicerade domar, beslut och vägledande avgöranden > Databasen vägledande avgöranden

2. Information och diskussionspunkter från tolkorganisationerna

Handläggning:

Rättstolkarna tar upp att tolkens hemadress ibland hamnar i protokollet från muntliga förberedelser. Går det att ändra på hur protokollen läggs upp?

Domstolsverket förklarar att tolken i det administrativa systemet Vera kan registreras som antingen domstolsaktör eller underaktör. I det senare fallet kan tolken knytas till en viss part, dvs. den part som inte talar svenska. I så fall kommer tolkens uppgifter med i protokollen.

Rättstolkarna argumenterar för att det är fel att knyta tolken till en part eftersom tolken ska vara opartisk. Vision påpekar att förfarandet strider mot GDPR eftersom tolken inte har gett samtycke till att adressen ska skrivas i protokollet. Organisationerna önskar att systemet ändras så att det bara går att registrera tolken som domstolsaktör. Domstolsverket påpekar att det finns mycket annat på att göra-listan, men noterar organisationernas önskemål.

Finns det rekommendationer om att tolkar ska ha tillgång till domstolens wifi?

På alla domstolar finns ett gästnät som receptionen kan ge lösenord till. I personalens instruktioner finns exempel på externa aktörer som kan ges tillgång till wifi, men där står inte tolk med. Organisationernas önskemål att tolk läggs till ska framföras till IT-avdelningen samt uppmaning att lägga till i riktlinjerna för tolkanvändning i domstol att tolkar behöver wifi.

Hur ser DV på beslut om ersättning till tolk? Ska de verkligen hanteras som administrativa beslut? Finns riktlinjer för hur dessa beslut ska fattas?

Ärendet AdmÄ 2021/054 från Hovrätten för Nedre Norrland handläggs på Domstolsverket. Sofia kan inte säga något om hur handläggningen går, men kommer att meddela Rättstolkarna och Vision Rikstolk när beslutet kommer.

Tillsättning av tolkar:

Vad finns det för rekommendationer gällande att betala övernattnings för tolkar? (Ibland kan det vara billigare att betala hotell än att betala många timmars OB och extra spiltid) Hur tidigt är det rimligt att behöva lämna hemmet för att sedan arbeta heldag? Vad finns

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

det för rekommendationer gällande avvägning mellan kompetensprincip och närhetsprincip?

Domstolsverket hänvisar till riktlinjerna för tolkar. Det är domstolarna som beslutar själva, DV kan inte påverka det. DV vill att det ska bli både effektivt och kostnadseffektivt. DV vill att domstolarna direktförordnar hela tiden, men Konkurrensverket har kritiserat det. Rättsprocess pågår. Tyvärr förekommer kritik från domstolarna mot förmedlingarna att förmedlingarna inte har frågat om resa och övernattnings, och så kommer det plötsligt en jättehög faktura. Domstolsverket kommer att ha möte med förmedlingarna i höst, och då kommer organisationerna att ges tillfälle att lämna synpunkter.

Hur många domstolar använder sig av bokningsportalen? Finns det tillräckligt bra information om hur den fungerar? Viktigt att alla vet att om det ställs KRAV på auktoriserad tolk så får inte förmedlingarna lov att skicka rättstolk.

DV har ingen information om hur många som använder avropstjänsten (bokningsportalen). Man måste vända sig till Kammarkollegiet för att få information om det.

DV uppger att det står i verksamhetsstödet att man inte ska sätta krav på AT, för då får förmedlingen enligt avtalet inte skicka RT.

Säkerhetskontroller:

Olika domstolar har olika regler. Tolkar som ofta tolkar på många olika domstolar har svårt att hålla reda på vilka regler som gäller var. Går det att sammanställa en lista så att tolkarna kan vara förberedda?

Teknik:

Tolkning förekommer ofta i videorum. De borde förses med hörsnäckor till tolken så att tolken uppfattar ljudet från TV-skärmen. Dessutom bör domstolarna tillhandahålla telefoner för både tolkar och de som ska lyssna på tolkningen. Om hörsnäckor och telefoner finns i videorummen kan simultantolkning genomföras där också och domstolarna behöver inte bli tagna på sängen när de bokar "fel slags rum".

Domstolsverket har testat hörsnäckor som bara tar upp videokonferensljudet, just i detta syfte. Det kommer att införas överallt, men det kan ta tid innan det är genomfört på alla domstolar. Som kuriosa kan nämnas att Alingsås TR redan nu har det i alla videokonferensrum.

Det är fortfarande så att det finns en kunskapsbrist hos domstolarna gällande hur man använder och beställer simultantolkning på distans. Vi föreslår att DV bör utbilda domstolarna (i större utsträckning än vad som redan görs) i att använda systemet för simultantolkning på distans.

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

Domstolsverket är medvetet om bristerna och att det kan samordnas bättre mellan domstolarna. När tekniken installeras i en ny domstol utbildas alltid den teknikansvarige där. Ett problem är att det är få domstolar som vill ställa upp med värdrum. Teknikenheten fortsätter arbeta med frågan.

Det finns ungefär ett tjugotal domstolar som har en tolksamordnare. Ibland finns det personal som har den funktionen men inte kallas för tolksamordnare. I höstas hölls ett tolksamordnarmöte i Domstolsverkets regi. 70 personer deltog och det var mycket uppskattat.

Organisationerna frågar om statistik över tolkuppdrag på domstolar, hur många de är och vilken kompetens tolken har. Domstolsverket vill också kunna samla in statistik om vilka tolkar som har använts och när. Men i nuläget går det inte med det administrativa stödet som finns.

Rättstolkarna berättar slutligen att den engelska översättningen av Domstolsverkets riktlinjer för tolkanvändning i domstol har lett till att den franska rättstolk- och rättsöversättarföreningen har producerat broschyrer för medlemmar och myndigheter med råd och riktlinjer för tolkning inom rättsväsendet.

Vi avslutar mötet och enas om att ha ett nytt möte våren 2023. De frågor som inte har hunnits med under mötet kommer att besvaras av Domstolsverket via mail.